Stuk **37-A** (2000-2001) – Nr. 2

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

14 maart 2002

VERSLAG

– van het Rekenhof –

betreffende de Vlaamse Milieuholding (VMH) over het boekjaar 1998

VERSLAG

– van het Rekenhof –

betreffende de Vlaamse Milieuholding (VMH) over het boekjaar 1999

ADVIES

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening
uitgebracht door de heer Jacky Maes
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jacques Timmermans.

Vaste leden :

de heren Gerald Kindermans, Jan Laurys, Erik Matthijs, Jef Van Looy ;

de heer Jacques Devolder, mevrouw Dominique Guns, de heren Patrick Lachaert, Paul Wille ;

de heer Jean Geraerts, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Frans Wymeersch ;

de heren Jacky Maes, Jacques Timmermans ;

mevrouw Isabel Vertriest ;

de heer Jos Bex.

Plaatsvervangers :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, de heren Mark Van der Poorten, Jan Verfaillie ;

de heer Louis Bril, mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, de heren Guy Sols, Gilbert Van Baelen ;

mevrouw Niki De Gryze, de heren Julien Librecht, Jan Penris ;

de heren Bruno Tobback, Jan Van Duppen ;

de heer Johan Malcorps ;

de heer Herman Lauwers.

Zie :

37-A (2000-2001)

– Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

37-B (2000-2001)

– Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

INHOUD

Blz.

I. Inleidende uiteenzetting door afgevaardigden van het Rekenhof 4

I.1. Inleiding 4

I.2. Opmerkingen over het boekjaar 1998 5

I.3. Opmerkingen over het boekjaar 1999 5

I.4. Nieuwe situatie VMH 6

II. Bespreking 6

Advies aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting 8

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening besprak op 7 maart 2002 de verslagen van het Rekenhof betreffende de Vlaamse Milieuholding (VMH) over het boekjaar 1998 en het boekjaar 1999 (*Parl. St.* Vl. Parl. 2000-2001, 37/A-B) en bracht hierover advies uit aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting.

Het advies was op 29 januari 2002 gevraagd door de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, overeenkomstig artikel 30 van het Reglement.

I. Inleidende uiteenzetting door afgevaardigden van het Rekenhof

De heer Hendrik Leemans, eerste auditeur bij het Rekenhof, geeft toelichting bij de verslagen van het Rekenhof over de enkelvoudige jaarrekening van de Vlaamse Milieuholding over het boekjaar 1998 en 1999.

Het Rekenhof heeft, overeenkomstig artikel 13 van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de herstructurering van de GIMV, Gimvindus, VMH, Mijnen en LIM en tot oprichting van het Limburgfonds en van de permanente werkgroep Limburg, zijn jaarlijkse audits uitgevoerd met betrekking tot de rekeningen 1998 en 1999 (enkelvoudige jaarrekening) van de Vlaamse Milieuholding en zijn controlebevindingen aan de voorzitter van het Vlaams Parlement overgezonden.

I.1. Inleiding

De Vlaamse Milieuholding (hierna ook VMH of de instelling genoemd) werd opgericht op 18 januari 1990 door de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen (GIMV), als een gespecialiseerde dochteronderneming onder de vorm van een naamloze vennootschap.

In feite werd de VMH opgericht om een tweeledige opdracht uit te oefenen.

Enerzijds dient zij het milieubeleid van de Vlaamse overheid te ondersteunen via marktconforme initiatieven in alle belangrijke milieusectoren, waarbij zij als (referentie)aandeelhouder haar stempel drukt op de strategische oriëntatie van die initiatieven.

Anderzijds dient zij, door het verschaffen van risicokapitaal, bij te dragen als (minderheids)aandeelhouder of als financier tot de ontwikkeling van de Vlaamse milieu-industrie en de toepassing van nieuwe technologieën. Zodoende participeert zij in verschillende ondernemingen, die werkzaam zijn op het gebied van de milieu-industrie.

Het Vlaams Gewest heeft in 1994 de aandelen van de VMH voor 100 percent overgenomen van de GIMV. Sindsdien is de VMH een zelfstandige investeringsmaatschappij waarvan het Vlaams Gewest de enige aandeelhouder is.

Voormelde decreetsbepaling onderwerpt de rekeningen van de instelling aan het nazicht van het Rekenhof, nazicht waarvan de modaliteiten nader worden bepaald door het protocol van 21 december 1994, gesloten tussen het Vlaams Gewest en het Rekenhof.

De auditwerkzaamheden van het Rekenhof, die tot de thans voorliggende verslagen hebben geleid, vingen aan met een onderzoek ter plaatse. De bevindingen die hieruit voortvloeiden, werden meegedeeld aan en/of besproken met de betrokken investeringsmaatschappij. Voor wat betreft het boekjaar 1998 gebeurde dit op 8 september 1999, en voor het boekjaar 1999 op 6 november 2000. De VMH had dan telkens één maand de tijd om te antwoorden op de schriftelijk geformuleerde vragen en bedenkingen.

Na de evaluatie van deze replieken zond het Rekenhof vervolgens een synthese van zijn opmerkingen naar de Vlaamse minister bevoegd voor Leefmilieu. Voor wat betreft het boekjaar 1998 gebeurde dit op 7 februari 2000, en voor 1999 op 15 mei 2001. De minister beschikte eveneens over een termijn van één maand om te antwoorden.

De opmerkingen betreffende het boekjaar 1998 werden door de minister beantwoord, bij brief van 13 juni 2000, en haar antwoorden werden verwerkt in het desbetreffende verslag van het Rekenhof dat op 10 november 2000 aan het Vlaams Parlement werd overgezonden.

De opmerkingen betreffende het boekjaar 1999 zijn evenwel tot op heden zonder antwoord gebleven. Aangezien de minister op de desbetreffende brief van het Rekenhof nog niet had gereageerd, werd het rapport op 21 augustus 2001 verzonden aan de voorzitter van het Vlaams Parlement, zonder verder het antwoord van de minister af te wachten.

Volledigheidshalve moet wel worden vermeld dat in tussentijd, meer bepaald op 24 juli 2001, de Vlaamse regering, op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu, een principenota heeft goedgekeurd inzake de herstructurering van deze holdingmaatschappij. Deze beslissing houdt onder meer in dat de VMH zal worden vereffend.

De verslagen naar aanleiding van de controle van de enkelvoudige jaarrekening over het boekjaar 1998 en over het boekjaar 1999 bevatten diverse opmerkingen. Hierna worden summier de hoofdlijnen daarvan weergegeven.

I.2. Opmerkingen over het boekjaar 1998

In dit verslag wordt aandacht besteed aan de volgende drie punten :

– *De afdeling VMH – Internationaal (VMHI) en het effectief toevoegen van een rekenblad aan het reeds bestaande interne rapporteringsysteem (verslag 1998, pagina 11 en 12).*

Deze afdeling, waarvan de activiteit erin bestaat de internationale valorisatie van de bij de VMH en haar dochtermaatschappijen en bij de Vlaamse privé- en gemengde milieu- en waterbedrijven aanwezige know-how, expertise en technologie te stimuleren, was reeds voorwerp van commentaar in het verslag van het Rekenhof betreffende het boekjaar 1997 (*Parl. St.* Vl. Parl. 1999, 37-A), dat op 14 oktober 1999 in de commissie leefmilieu werd besproken.

In het verslag over de rekening over het boekjaar 1998 doet het Rekenhof de aanbeveling dat de VMH in de toekomst een rekenblad zou opstellen om de financiële opvolging van de aan de VMH door te storten bedragen door de VMHI-leden te waarborgen en dit tevens met het oog op de volledigheid van de gerealiseerde opbrengsten in de boekhouding van de VMH.

Uit het nazicht van de rekening over het boekjaar 1999 is gebleken dat deze aanbeveling volledig werd nageleefd, zodat er dienaangaande geen opmerking meer wordt geformuleerd.

– *De beheersovereenkomst*

– *Mogelijke duurzame waardeverminderingen met betrekking tot deelnemingen van de VMH.*

Deze twee laatste punten zijn verder opgevolgd in het verslag over de rekening over het boekjaar 1999.

I.3. Opmerkingen over het boekjaar 1999

Naast de verdere opvolging van voormelde aandachtspunten aangaande de rekening over het boekjaar 1998 waren de auditwerkzaamheden voornamelijk toegespitst op het onderzoek van de bedrijfskosten, die sinds 1994 een stijgende tendens vertoonden. Dit heeft aanleiding gegeven tot volgende vaststellingen en opmerkingen.

– *Het invoeren van procedures voor de huur van bedrijfswagens (verslag 1999, pagina 10 en 11)*

Het Rekenhof merkte op dat de huurkosten van wagens ten opzichte van de vorige boekjaren waren gestegen en dat er alleen informele procedures bestonden inzake de toekenning van bedrijfswagens aan personeelsleden. Het Rekenhof stelde zich dan ook de vraag of het niet aangewezen was om deze informele procedures te laten goedkeuren door de bevoegde vennootschapsorganen van de vennootschap.

– *Een analyse van het contract van dienstverlening met de voorzitter van de Raad van Bestuur (pagina 12-16)*

Het Rekenhof stelde vast dat dit contract niet met zekerheid kon gekwalificeerd worden als een aannemingscontract noch als een arbeidsovereenkomst.

Tevens werd aan de vorige voorzitter in 1999, ten gevolge van de voortijdige opzegging van dit contract, onder meer een bedrag van bijna 3 miljoen frank uitgekeerd ter compensatie. Het Rekenhof is van mening dat deze contractuele voorziening mogelijk wettelijk niet verplicht moest worden opgenomen.

– *De selectie van een consultancybureau (pagina 17)*

Het Rekenhof stelde vast dat een consultancybureau werd geselecteerd tegen een prijs die bijna 450.000 frank hoger lag dan de prijs van een concurrent. Bovendien werd deze duurdere opdracht noch schriftelijk gemotiveerd op het moment van de beslissing zelf noch toegekend door de hiertoe bevoegde vennootschapsorganen.

– *De nieuwe arbeidsovereenkomst ten gevolge van de benoeming van een personeelslid tot senior investment manager (pagina 18 en 19)*

Op basis van één individueel geval stelde het Rekenhof zich de vraag of het in de toekomst niet

aangewezen is dat, bij een bevordering, niet enkel rekening wordt gehouden met het toegekende hogere brutomaandsalaris maar ook met alle andere voordelen, die op hetzelfde moment worden toegekend. Immers, enkel indien er uitsluitend rekening werd gehouden met de stijging van de brutomaandwedde, bevond de verhoging zich in dit individueel geval, binnen de maximaal toelaatbare grenzen van de remuneratiepolitiek, zoals deze door de Raad van Bestuur van 24 april 1997 werd goedgekeurd.

– *De wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en de preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen (pagina 20-22)*

Het Rekenhof stelde zich in dit verband voornamelijk de vraag of er in voldoende mate werd rekening gehouden met de loonmatigingsnorm in de voorbije boekjaren.

– *De premies voor verzekeringen (pagina 23-24 van het verslag)*

Het Rekenhof stelde vast dat er additioneel een bijkomende groepsverzekering ten belope van 373.400 frank werd toegekend aan de gewezen voorzitter, in ruil voor het belasten van fiscaal verworpen uitgaven (met name de maandelijkse vergoeding voor het gebruik van de eigen wagen, zoals gestipuleerd in de gesloten overeenkomst van dienstverlening) in de persoonlijke belastingsaangifte van deze laatstgenoemde persoon. Dit toonde, volgens het Rekenhof weerom aan dat deze overeenkomst van dienstverlening in onvoldoende mate was onderzocht op alle mogelijke fiscaalrechtelijke gevolgen.

– *De mogelijke duurzame waardeverminderingen met betrekking tot deelnemingen van de VMH (pagina 17-19 van het verslag 1998 en pagina 25-29 van het verslag 1999)*

Het Rekenhof stelde vast dat er problemen bestaan met een aantal deelnemingen. Naast de afboeking van een bedrag van 4,5 miljoen frank ten gevolge van een in faling verklaarde deelneming in 1999, diende de VMH een andere deelneming af te waarderen ten belope van 83,3 miljoen frank.

– *Een doorgedreven analyse van de bedrijfskosten van de VMH (pagina 30-33 van het verslag 1999)*

Het Rekenhof stelde vast dat de bedrijfskosten in de enkelvoudige jaarrekening van de VMH een stijgende tendens vertoonden, vanaf 1994 tot en met 1999 – met als enige uitzondering het jaar 1996, waarin er zich een lichte daling voordeed ten opzichte van 1995. De vraag rees dan ook of deze bedrijfskosten in de toekomst niet dienen te worden gerelateerd aan een aantal elementen, eigen aan de VMH – zoals bijvoorbeeld de omvang van de financiële vaste activa, de financiële opbrengsten van de instelling, de gerealiseerde en/of latente meer- of minderwaarden met betrekking tot de deelnemingen, het aantal opgedragen taken aan de VMH in het beheerscontract – waarbij deze relatie zou worden vastgelegd in een nieuw artikel in de te sluiten beheersovereenkomst.

1.4. Nieuwe situatie VMH

De heer Gilbert Foriers, eerste-auditeur-revisor bij het Rekenhof, voegt hieraan toe dat het Rekenhof in de audits van boekjaren 1998 en 1999 vooral aandacht heeft besteed aan de kostenstructuur en aan de deelnemingen. Wat de kostenstructuur betreft, was het de eerste bekommernis van het Rekenhof om aanbevelingen te doen in het kader van een efficiënt beheer van overheidsgelden. De opmerkingen over de beheersing van de kosten konden ook dienstig zijn bij het opstellen van de nieuwe beheersovereenkomst, zoals die door de minister werd aangekondigd.

Door de principiële beslissing van de Vlaamse regering van 24 juli 2001 om de VMH te vereffenen, ontstaat een nieuwe situatie. De opmerkingen over de kostenstructuur komen nu op de achtergrond en de aandacht gaat naar de waarde van de deelnemingen.

Het Rekenhof zal in de nabije toekomst verder onderzoek blijven verrichten naar de waarde van de deelnemingen. Omdat een aantal deelnemingen ten gelde zullen worden gemaakt, zal dit echter gebeuren vanuit een geheel andere invalshoek. De deelnemingen worden nu getoetst aan het artikel 40 van het boekhoudbesluit (koninklijk besluit van 8 oktober 1976 met betrekking tot de jaarrekening van de ondernemingen) en niet langer aan artikel 29 van dat besluit.

II. Bespreking

Mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, verontschuldigt zich voor het feit dat niet werd geantwoord op de opmerkingen van het Rekenhof betreffende het boekjaar 1999. In 2001 werd veel tijd en energie besteed aan de voorbereiding van de herstructurering en de vereffening van de VMH, waardoor ongewild over het

hoofd werd gezien dat nog moest worden gereageerd op de opmerkingen over 1999, ook al ging het kabinet akkoord met deze opmerkingen.

De minister deelt mee dat in de nieuwe structuur van de VMH, met een zeer beperkte Raad van Bestuur die tot taak heeft de vereffening voor te bereiden, toch een nieuwe beheersovereenkomst wordt uitgewerkt. Daarin kan onder meer de taak van de Raad van Bestuur duidelijk worden omschreven. De commissaris van de Vlaamse regering bij de Vlaamse Milieuholding volgt dit van zeer nabij op.

De heer Gilbert Foriers, eerste-auditeur-revisor bij het Rekenhof, stelt dat het Rekenhof de visie van de regeringscommissaris over de kosten en deelnemingen kent en dat er daarover eensgezindheid bestaat. De verdere beslissingen zijn een beleidskwestie waarin het Rekenhof geen standpunt kan innemen.

De minister stelt dat ze bereid is om in een volgende vergadering aan de commissie meer informatie te verschaffen over de toekomst van de Vlaamse Milieuholding, zoals eerder door de heer Paul Wille werd gevraagd.

De heer Johan Malcorps deelt de mening dat door de nakende vereffening van de VMH een nieuwe situatie is ontstaan, waardoor opmerkingen over de kostenstructuur minder relevant worden. In de mate dat een beperkte nieuwe beheersovereenkomst wordt uitgewerkt, kan wel met de opmerkingen rekening worden gehouden. Over de verslagen van het Rekenhof kan dan ook een gunstig advies worden uitgebracht aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting. De commissie sluit zich aan bij dit standpunt van de heer Malcorps.

De verslaggever, *De voorzitter,*

Jacky MAES Jacques TIMMERMANS

ADVIES

De Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening,

– gelet op de opmerkingen in de verslagen van het Rekenhof betreffende de Vlaamse Milieuholding (VMH) over het boekjaar 1998 en het boekjaar 1999 ;

– gehoord de toelichting door de afgevaardigden van het Rekenhof in de commissie op 7 maart 2002 en het antwoord van mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw ;

– gelet op de beslissing van de Vlaamse regering van 24 juli 2001, waarbij een principenota werd goedgekeurd inzake de herstructurering van de Vlaamse Milieuholding ;

– sluit zich aan bij de door het Rekenhof gemaakte opmerkingen over de boekjaren 1998 en 1999 ;

– wijst de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting op de nieuwe situatie die is onstaan door de aangekondigde vereffening van de Vlaamse Milieuholding.